

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Samrådsspørgsmål Ø

Vil ministeren redegøre for, om ministeren er enig i Statsrevisorernes kritik af, at Miljøministeriets opfølgning på beretning nr. 7/2019 om sikring af grundvandet mod pesticider og den tidligere beretning nr. 4/2011 om statens sikring af grundvandet mod pesticider har trukket i usædvanligt langdrag, jf. MOF alm. del – bilag 250?

Samrådsspørgsmål Å

Vil ministeren redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage som opfølgning på den skarpe kritik Statsrevisorerne udtaler af, at Miljøstyrelsen mere end 2 år efter, at beretning nr. 7/2019 om sikring af grundvandet mod pesticider er afgivet, kun har screenet grundvandet for 3 ud af de 9 pesticider, som fremgik af Rigsrevisionens beretning, og at der blev konstateret 2 pesticider i screeningen? Vil ministeren redegøre for, hvornår screeningen af grundvandet for de resterende 6 pesticider og nedbrydningsstoffer forventes afsluttet?

Svar

Tak for samrådsspørgsmålene, som jeg vil besvare samlet.

Beskyttelse af grundvandet har en meget høj prioritet for regeringen. Vi skal også fremover kunne

drikke vandet fra hanen uden at bekymre os om rester af sprøjtemidler eller andre stoffer. Derfor har det været rigtig vigtigt for mig, at mit ministerium har fulgt grundigt op på Rigsrevisionens beretninger om emnet.

Beretningen fra 2011 beskæftigede sig med forvaltningen før 2010, og den så på initiativer til at reducere forbruget af sprøjtemidler, forebyggelse af nedsivning over kravværdien og kommunernes og vandværkernes kontrol med vandet i vandværksboringerne for forekomst af sprøjtemidler. Der blev i 2014 og 2016 rettet op på forvaltningen på de konkrete områder nævnt i beretningen, men desværre viste den nye beretning fra 2019, at der på andre områder fortsat var grund til kritik af forvaltningen.

I forhold til beretningen fra 2019, så har jeg igangsat en række initiativer for at styrke forvaltningen på området og rette op på de forholdene, som blev kritiseret:

1. En grundig gennemgang af forvaltningen på området, som Kammeradvokaten har stået for.
2. Et internationalt gennemsyn af vores overvågnings- og godkendelsessystem for sprøjtemidler.
3. Et midlertidigt eksternt tjek af Miljøstyrelsens dispensationspraksis i forhold til sprøjtemidler.

Mit ministerium har på baggrund af vurderingen fra Kammeradvokaten og anbefalingerne i det internationale gennemsyn forbedret forvaltnings- og administrationsgrundlaget i forhold til grundvandsovervågningen og dispensationer til sprøjtemidler. Blandt andet har Miljøstyrelsen udarbejdet nye retningslinjer for dispensationer til sprøjtemidler, så det nu er helt klart, at der skal vises sikker anvendelse før en dispensation kan komme på tale.

Der er også udarbejdet detaljerede procedurebeskrivelser for behandling af henvendelser om nye fund af sprøjtemidler, så det sikres, at der reageres hurtigt og stringent ved nye fund i drikkevand. Hvis nødvendigt foretages en sundhedsvurdering og monitorering af vandværkerne for stoffet sættes i gang hurtigst muligt. Rigsrevisionen konkluderede i januar 2022, at initiativerne var tilfredsstillende og vurderede, at disse dele af beretningen kunne lukkes.

Rigsrevisionen havde i deres notat desuden bemærket, at der endnu ikke var indgået en aftale mellem Miljøstyrelsen og Landbrugsstyrelsen om at kunne tilgå Landbrugsstyrelsens registre for at styrke grundlaget for den risikobaserede kontrol. Til dette punkt kan jeg oplyse, at en sådan aftale blev indgået i slutningen af december 2021. Rigsrevisionen er blevet underrettet og har oplyst, at

de vil tage denne oplysning med i deres næste opfølgning.

Det tilbageværende udestående fra 2019-beretningen er, at der endnu kun var testet for tre ud af de ni sprøjtemidler og nedbrydningsprodukter, som fremgik af Rigsrevisionens beretning, og der manglede derfor at blive testet for seks stoffer. De ni stoffer er enten stoffer, som GEUS tidligere har påpeget kunne være relevante, eller stoffer, som der tidligere er givet dispensation til. Det drejer sig alene om dispensationer fra før 2019.

Jeg kan oplyse, at der er screenet for to af de resterende stoffer i massescreeningen 2021. Disse to stoffer er begge nedbrydningsprodukter af ukrudtsmidlet terbuthylazin, som ikke har været solgt i Danmark siden 2008. Desværre er der i grundvand gjort fund af de to nedbrydningsprodukter over kravværdien, og et af stofferne er fundet over det sundhedsmæssige acceptable niveau. Det er bekymrende og understreger vigtigheden af at teste for så mange relevante stoffer som muligt for at håndtere både konsekvenserne af fortidens synder og ulovlig brug af forbudte sprøjtemidler.

Jeg har på baggrund af fundene i grundvand besluttet, at de to stoffer bliver tilføjet til vandværkernes obligatoriske kontrolprogram, da overskridelse af det sundhedsmæssige acceptable

niveau ikke på forhånd kan udelukkes også at kunne findes i drikkevandsboringer. Berørte kommuner, hvor der er fund af et eller flere af stofferne i grundvandsboringer, er blevet bedt om hurtigst muligt at sikre at drikkevand og indvindingsboringer undersøges for stofferne og de lignende nedbrydningsprodukter.

Som sagt så viser fundene vigtigheden af at vi hurtigst muligt får testet for så mange relevante stoffer som muligt, og derfor vil jeg gerne fortælle mere om indsatsen for at få screenet for de resterende fire stoffer. Mit ministerium har ad flere omgange forsøgt at få screenet for stofferne, men det er til dato desværre ikke lykkedes. Der er fulgt den fagligt fastsatte procedure, hvor analyser for stofferne er sendt i udbud på markedet og laboratorier har budt på opgaven.

Stofferne som sendes i udbud til test udvælges ud fra en lang liste af mulige kandidater på baggrund af faglige hensyn. Som vi har set igennem massescreeningerne, så er der gjort flere fund, og derfor er det vigtigt at vi kaster så bredt et net som muligt. Tre af de resterende stoffer fra Rigsrevisionens beretning er blevet prioriteret og har derfor været udbudt til massescreening i alle de tre år, der har været massescreening, det sidste stof var ikke med i udbuddene i 2019 og 2020, men har været med i det seneste udbud på baggrund af Rigsrevisionens kritik. Desværre er der enten slet ikke givet tilbud på stofferne fra nogen laboratorier,

eller det har ikke været muligt at måle for stoffet i tilstrækkeligt lave koncentrationer.

Da det trods gentagne udbud ikke er lykkedes at finde et laboratorium, som har budt ind på opgaven med at analysere for de sidste fire stoffer, har Miljøstyrelsen nu valgt at gå en anden vej for at få analyseret for stofferne. Miljøstyrelsen vil via sit udbud om massescreeningen 2022 sikre udvikling af nye optimerede analysemetoder, der kan håndtere de resterende 4 stoffer. Det kan komme til at koste mere, end hvis metoderne allerede fandtes på markedet, men det har vist sig nødvendigt, eftersom markedet ikke har kunnet levere.

Helt konkret har Miljøstyrelsen nu indhentet oplysninger fra laboratorierne om muligheden for at videreudvikle analysemetoder til formålet. Der foreligger på den baggrund nu en konkret plan for hvilke metoder, der kan videreudvikles og anvendes, og et laboratorium har igangsat de praktiske forberedelser frem mod at kunne analysere for stofferne. Derfor tyder det nu på, at det bliver praktisk muligt at analysere for stofferne, selv i de fornødne helt lave koncentrationer.

Miljøstyrelsen vil på den baggrund fastsætte det som et krav i sit kommende udbud for massescreeningen i 2022, at der skal analyseres for de resterende fire stoffer.

Det er derfor min forventning, at der i år vil blive analyseret for stofferne, og at vi i starten af 2023 vil have resultaterne af analyserne, så der er fulgt op på det sidste udestående i Rigsrevisionens beretning fra 2019.

Som de nye fund i massescreeningen og Rigsrevisionens beretninger viser, så er vi ikke i mål med beskyttelsen af grundvandet. Det kræver en koordineret og langsynet politisk indsats som går på tværs af det politiske spektrum og forskellige regeringsperioder. Jeg mener samtidig, at der en indsats, som vi i regeringen med støtte fra mange partier i Folketinget er i gang med at levere:

- I februar indgik vi en historisk bred sprøjtemiddelstrategi, som skal mindske belastningen fra sprøjtemidler til det laveste niveau siden opgørelserne begyndte.
- Der er et forbud på vej mod sprøjtning på visse offentlige og private arealer.
- Vi er i fuld gang med processen med at beskytte de boringsnære områder.
- Der er en kortlægning af udfordringer for grundvandet klar inden for den nærmeste fremtid.

—Der er på Finansloven 2022 afsat midler til drikkevandsbeskyttelse under drikkevandsfonden, her vil der blive givet tilskud til medfinansiering af indsatsen.

Alle disse indsatser vil være med til at sikre, at der også er rent drikkevand fremadrettet.

Tak for ordet.